

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Srovnání české a slovenské právní úpravy předběžného opatření nařizovaného při porušování práv duševního vlastnictví

Na vnitrostátním i mezinárodním poli v současnosti stále více vystupuje do popředí tvorba právních nástrojů na ochranu předmětů duševního vlastnictví. Je to dáno zejména tím, že předměty duševního vlastnictví, jakými jsou mj. ochranné známky a průmyslové vzory, jsou využívány podnikateli ve všech oblastech v každodenním obchodním styku na odlišení produktů a služeb a získání výhody ve vztahu ke konkurenci. Konkurenční boj je však i důvodem častých neoprávněných zásahů do práva duševního vlastnictví oprávněných osob, kterými jsou zejména majitelé nebo jejich licencovaní uživatelé.

V případě, že dojde k porušení práv duševního vlastnictví, oprávněná osoba má v rámci slovenského a českého právního systému možnost domáhat se soudní ochrany svého práva ve formě podání návrhu na příslušný soud na určení povinnosti narušiteli zdržet se jednání, kterým porušuje nebo ohrožuje právo duševního vlastnictví. Z praxe je však zřejmé, že samotné rozhodování soudu o žalobě je poměrně dlouhotrvající proces, během něhož mohou v důsledku porušování práva duševního vlastnictví vzniknout oprávněné osobě několikasettisícové ztráty. Z uvedeného důvodu je tak většinou zapotřebí dosáhnout účinnou ochranu předmětu duševního vlastnictví okamžitě.

Na urychlené zamezení porušování práva duševního vlastnictví v rámci slovenského i českého právního řádu slouží občanskoprávní institut předběžného opatření. Konkrétně dle slovenské právní úpravy zakotvené v Občianskom súdnom poriadku, může soud předběžným opatřením uložit účastníkovi, aby se zdržel jednání, kterým porušuje nebo ohrožuje právo duševního vlastnictví. Naproti tomu, česká právní úprava zakotvená v Občanském soudním řádu neobsahuje konkrétní ustanovení vztahující se k předběžnému opatření při porušování práva duševního vlastnictví, avšak v tomto případě se dá aplikovat obecná úprava předběžného opatření spočívající v uložení účastníkovi, aby nenakládal s určitými právy, něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco snášel.

Podstatou předběžného opatření je tak nařízení povinnosti žalovanému, aby se zdržel přesně vymezeného jednání, kterým ruší a zasahuje do právních vztahů žalobce, aniž by bylo žalovanému soudem uložena jakákoliv konkrétní opatření v tomto směru. Je tedy na žalovaném, aby přijal účinná opatření ke splnění povinnosti stanovené v nařízeném předběžném opatření.

Takové rozhodnutí je však pouze dočasné a jeho účelem je jenom dosažení předběžných účinků. Samo o sobě tak nijak neprejudikuje konečný výsledek řízení před soudem. Avšak navzdory povaze předběžného opatření, nic nebrání tomu, aby samotné předběžné opatření obsahovalo stejný výrok, jaký bude v rozhodnutí ve věci samé. Ve smyslu rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky R 14/1988 "...i když zpravidla platí, že předběžné opatření nemá ukládat obsahově stejné povinnosti, jaké by byly uloženy rozhodnutím o věci samé, lze nařídit předběžné opatření zakazující určité jednání stejně jako petit žaloby o zdržení se takového jednání...".

Vzhledem k povaze předběžného opatření je zřejmé, že jeho nařízení může mít na právní postavení osoby z něj povinné, tj. žalovaného, závažné a dalekosáhlé následky, a zároveň může způsobit žalovanému i značné finanční ztráty (například v případě, kdy je předběžným opatřením nařízeno žalovanému stáhnout z oběhu výrobky, jejichž design byl žalobcem napaden z důvodu, že porušuje jeho práva duševního vlastnictví). Při jeho nařizování tak soud musí dbát na to, aby dopad nařízeného předběžného opatření na právní postavení povinné osoby byl přiměřený jeho účelu.

Vycházejí ze skutečnosti, že předběžné opatření je pouze dočasným řešením vzniklé situace a nepředjímá rozhodnutí ve věci samé, soud i v případě, kdy nařídí předběžné opatření, může dospět k rozhodnutí, že k porušení práv žalobce nedošlo a návrh ve věci samé zamítnout. Samotné předběžné opatření tak zanikne, avšak až poté, co bylo určitou dobu realizováno. V této souvislosti vyvstává otázka náhrady újmy, která vznikla povinné osobě jeho výkonem. Podle ustanovení Občanského soudního řádu má žalovaný v takovém případě nárok na její náhradu, přičemž o její výši rozhodne soud. Avšak ani v případě, že nakonec soud ve věci samé rozhodne, že k porušení práva duševního vlastnictví nedošlo a určí žalobci povinnost nahradit žalovanému újmu, která mu nařízením předběžného opatření vznikla, není vůbec jisté, zda žalobce bude disponovat dostatečnými finančními prostředky na její úhradu.

Pro zamezení takové situaci se v rámci české právní úpravy uplatňuje obecná povinnost žalobce již při podání návrhu na vydání předběžného opatření, a to povinnost složit tzv. finanční jistotu. Občanský soudní řád stanovuje i její přesnou výši, která obecně představuje částku 10 000, - Kč kromě sporů, které se týkají obchodních věcí, u nichž je výše finanční jistoty stanovena na 50 000, - Kč. V případě, že soud dospěje k závěru, že výše složené finanční jistoty zjevně nepostačuje na náhradu škody nebo jiné újmy, která by mohla vzniknout nařízením předběžného opatření povinné osobě, může výši finanční jistoty zvýšit. Složení finanční jistoty tak zajistí, že žalovaný bude mít aspoň nějakou záruku, že dospěje-li soud v rozsudku ve věci samotné k závěru, že k porušení práva duševního vlastnictví nedošlo, bude možné alespoň částečně nahradit újmu vzniklou žalovanému z jistoty složené žalobcem.

Naproti tomu obecná právní úprava předběžného opatření stanovena slovenským Občianskym súdnym poriadkom neupravuje možnost požádat žalobce o složení jistoty na úhradu újmy, která by vznikla žalovanému právě tím, že k nařízením předběžného opatření nemělo dojít, neboť návrh na jeho vydání nebyl důvodný. Možnost nařídit složení přiměřené peněžité jistoty žalobci je v rámci slovenského právního řádu upravena jen ve zvláštních zákonech vztahujících se k jednotlivým předmětům duševního vlastnictví, jakým je například zákon č. 55/1995 Z.z. o ochranných známkách nebo zákon č. 444/2002 Z.z. o dizajnoch. Na základě ustanovení uvedených zákonů, může soud i bez návrhu rozhodnout v rámci nařízením předběžného opatření o povinnosti žalobce složit peněžitou záruku, a to v přiměřené výši, případně podmínit vykonatelnost rozhodnutí o předběžném opatření jejím složením.

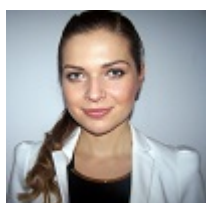
Zatímco při obecné úpravě finanční jistoty, kterou musí žalobce složit ve smyslu českého Občanského soudního řádu, je její výška přesně stanovena, slovenská právní úprava zakotvená v jednotlivých zákonech upravujících předměty duševního vlastnictví přesnou výši finanční jistoty nestanovuje. Její výše tak bude určena rozhodnutím soudu, přičemž při jejím určování soud přihlédne

zejména k rozsahu majetkové újmy, která může vzniknout žalovanému provedením předběžného opatření i s ohledem na majetkové poměry žalobce.

Vzhledem ke skutečnosti, že nařízením předběžného opatření dochází k významnému zásahu do práva povinné osoby, jakož i vzhledem k závažnosti následků, které takový zásah může vyvolat, měla by být i v rámci slovenského právního řádu v Občianskom súdnom poriadku stanovená obecná možnost žádat složení peněžité jistoty ze strany žalobce pro případ vzniku újmy žalovanému. Slovenská právní úprava totiž neumožňuje, aby v jiných případech než v případech stanovených ve zvláštních zákonech mohl soud zavázat žalobce ke složení jistoty. Stanovení obecné povinnosti žalobce složit peněžní jistotu při nařizování předběžného opatření by zároveň mohlo zamezit zneužívání institutu předběžného opatření, ke kterému běžně dochází ve snaze eliminovat konkurenci.

JUDr. Daniel Futej, PhD.,
Partner

Mgr. Jana Kudelčíková,
advokátní koncipient

Pobočka advokátskej kancelárie v Prahe:

[Advokátní kancelář FUTEJ & Partners, s.r.o.](#)

Thákurova 676/3, Dejvice,
160 00 Praha 6

Tel: 00420 777 111 427

e-mai: futej@futej.cz

[FUTEJ & Partners, s.r.o.](#)

Radlinského 2
811 07 Bratislava
Slovenská republika

Tel: +421 2 5263 3161
Fax: +421 2 5263 3163
e-mail: futej@futej.sk

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skruté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)